

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 22. februar 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Rasmussen
Sagsnr.: 2016-0030-4119
Dok.: 1857980

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 221 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. januar 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL).

Søren Pind

/

Lasse Boje

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 221 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklerne: ”Boom i selskabssvindlere – ingen strafisiko” fra Økonomisk Ugebrev Ledelse nr. 18 2015, og ”Massivt krav om åbenhed om konkurskarakterne” Økonomisk Ugebrev Finans nr. 40 2015, herunder redegøre for:

- om ministeren er enig i vurderingen af, at det nærmest er risikofrit, at være selskabssvindler,
- om ministeren kan bekræfte, at selskabssvindlere ofte fortsætter med at drive virksomhed efter idømmelse af konkurskarakterne vha. stråmænd,
- om ministeren er parat til at hæve straffen for denne type økonomisk kriminalitet,
- om ministeren kan genkende billedet af, at politi og anklagemyndighederne ikke i tilstrækkelig grad prioriterer de anmeldelser, de får fra kuratorerne og
- om ministeren påtænker nye initiativer for at dæmme op for selskabssvindlerne?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

1. I de artikler, som der er henvist til i spørgsmålet, rejses der blandt andet spørgsmål om politiets og anklagemyndighedens behandling af sager om økonomisk kriminalitet i selskaber, hvor kurator i et konkursbo giver politiet meddelelse om en mistanke om strafbare forhold.

Jeg vil gerne slå fast, at politiet og anklagemyndigheden har stort fokus på behandlingen af sager om økonomisk kriminalitet. Udtrykket økonomisk kriminalitet dækker over en række forskellige forbrydelsestyper og kriminalitetsformer, og der er i mange tilfælde tale om alvorlig kriminalitet, der både rammer de konkrete forurettede, der lider et økonomisk tab, og som mere generelt kan have betydelige samfundsmæssige skadevirkninger.

Der er gennem de seneste år taget en række initiativer for at styrke politiets og anklagemyndighedens behandling af straffesager om økonomisk kriminalitet, og det er et vigtigt arbejde, som vil fortsætte også i de kommende år. Rigsadvokaten og Rigspolitiet har i den forbindelse gennemført et omfattende tværgående analyseprojekt (Politianalysen om økonomisk kriminalitet), og som opfølgning på politianalysens anbefalinger er der blandt andet i politikredsene etableret en styrket visitation af sager om økonomisk kriminalitet. Som led i arbejdet med at udmønte politianalysens anbefalinger er der også iværksat

forskellige tiltag for at styrke politiets og anklagemyndighedens samarbejde med kuratorerne, jf. punkt 3 nedenfor.

Rigsadvokaten har desuden i 2015 udviklet et sagsstyringskoncept for større sager om økonomisk kriminalitet, der skal bidrage til en målrettet, effektiv og korrekt behandling af sagerne. Sagsstyringskonceptet forventes færdigimplementeret i politikredsene i 2016. Herudover er der i Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) ved at blive gennemført et udviklingsprojekt med henblik på yderligere at styrke statsadvokatens indsats over for den alvorlige økonomiske kriminalitet.

Jeg kan også nævne, at politiets og anklagemyndighedens mål- og resultatplaner – i forlængelse af de seneste års resultatkontrakter for anklagemyndigheden – også for 2016 indeholder mål for behandlingen af straffesager om økonomisk kriminalitet. Der var ved udgangen af 2015 et større antal økonomiske sager under efterforskning i politiet, og afviklingen af disse sager er en betydelig udfordring for politiet og anklagemyndigheden i 2016. Derfor fokuseres der i 2016 på at færdigefterforske de eksisterende sager samtidig med, at den nye sagsstyringsmodel løbende bliver implementeret for nye, større økonomiske sager.

2. Artiklerne nævnt i spørgsmålet omtaler blandt andet de tilfælde, hvor kurator i et konkursbo konstaterer, at der ikke findes det fornødne regnskabsmateriale i konkursboet.

Bogføringsloven indeholder nærmere regler om tilrettelæggelse af bogføring og om opbevaring af regnskabsmateriale mv. Overtrædelse af bogføringsloven straffes med bøde. Herudover findes der i straffelovens § 302 en bestemmelse om særligt grove overtrædelser af reglerne om regnskabs- og bogføringsforpligtelser. Straffen er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Reglerne i bogføringsloven og straffelovens § 302 har navnlig til formål at sikre gennemsigtighed, hindre eller standse misbrug samt muliggøre effektiv kontrol med og eventuel retsfølgning af virksomheder.

En overtrædelse af disse bogførings- og regnskabsbestemmelser kan i visse tilfælde være udtryk for, at man forsøger at skjule eller sløre bagvedliggende økonomisk kriminalitet som f.eks. skatteunddragelse eller bedrageri, skyldnersvig mv. Manglende eller mangelfuld bogføring i en virksomhed behøver imidlertid ikke at være udtryk for, at der er begået egentlig økonomisk kriminalitet, men kan være udtryk for mere generelle problemer (rod, sløseri mv.) i en virksomhed, som er kommet i økonomiske vanskeligheder.

3. Som led i arbejdet med at udmønte politianalysens anbefalinger er der som nævnt iværksat forskellige tiltag for at styrke politiets og anklagemyndighedens samarbejde med kuratorerne. Efter konkurslovens § 110, stk. 4, skal kurator i et konkursbo give politiet meddelelse, hvis der foreligger oplysninger, som giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre.

En arbejdsgruppe har udarbejdet en model for såkaldt prævisitation i kuratorsager. Modellen er udarbejdet i samarbejde med Danske Insolvensadvokater og Kuratorforeningen og blev taget i brug fra efteråret 2014. Modellen indebærer blandt andet, at hvis en kurator bliver opmærksom på forhold, som giver mistanke om, at der er begået mere omfattende økonomisk kriminalitet, tager kurator kontakt til politiet med henblik på drøftelse af prævisitation. Hvis der skønnes at være fornødent grundlag for det, afholdes herefter et møde snarest muligt, hvor kurator over for politiet nærmere redegør for den opståede mistanke mv.

Arbejdsgruppen har desuden udarbejdet en standardiseret meddelelse til brug for kurators meddelelser efter konkurslovens § 110, stk. 4. Formålet med standardmeddelelsen er blandt andet at sikre ensartethed i meddelelserne og en styrket dialog med kuratorerne. Standardmeddelelsen er også udarbejdet i samarbejde med Danske Insolvensadvokater og Kuratorforeningen.

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra SØIK og 4 politikredse (Københavns Politi, Københavns Vestegns Politi, Nordsjællands Politi og Sydøstjyllands Politi) blandt andet om samarbejdet med kuratorerne.

SØIK har anført, at samarbejdet med kuratorerne i almindelighed er velfungerende. Samarbejdet er yderligere styrket efter indførelsen af prævisitationsordningen, som blandt andet indebærer, at kuratorerne har mulighed for på et tidligt tidspunkt at tage kontakt til politiet med henblik på en afklaring af, hvilke forhold kurators videre arbejde med konkursboet bør koncentreres om, hvilke efterforskningsskridt der bør foretages, og hvilket materiale kurator kan overdrage til politiet. SØIK har i 2015 modtaget 20 meddelelser fra kuratorer, hvoraf 18 blev videresendt til politikredse, og 2 blev behandlet i SØIK.

Det fremgår af politikredsens høringssvar blandt andet, at flere kuratorer benytter den standardiserede meddelelse efter konkurslovens § 110, stk. 4, hvilket letter politiets sagsbehandling. Der er også afholdt enkelte prævisitationsmøder i større sager. Flere af høringssvarene anfører, at der er et godt samarbejde med kuratorerne. En af politikredsene tilføjer, at der er

indført en ordning, hvor sager om overtrædelse af bogføringsloven mv. behandles af en særlig medarbejder, så sagerne kan behandles hurtigt, og at der årligt udsendes en lang række bødeforlæg på baggrund af kuratormeddelelser.

Som led i samarbejdet mellem politiet og anklagemyndigheden samt kuratorerne vil Rigsadvokaten tage initiativ til, at der snarest afholdes et møde med kuratorerne for at se på erfaringerne med de ovennævnte ordninger og for generelt at drøfte samarbejdet. Rigsadvokaten vil endvidere på det næste møde i et af anklagemyndighedens faglige mødefora drøfte erfaringerne med behandlingen af meddelelser fra kuratorerne.

4. Med hensyn til spørgsmålet om anvendelse af stråmænd i sager om økonomisk kriminalitet fremgår det af de ovennævnte høringsvar, at det er et kendt problem, at der indsættes stråmænd f.eks. som direktører i selskaber i forbindelse med sager om økonomisk kriminalitet. Det er selvsagt noget, som politiet og anklagemyndigheden er opmærksomme på. Det er på baggrund af høringen af SØIK og de 4 politikredse ikke muligt at sige noget nærmere om omfanget af sager, hvor en person efter idømmelse af konkurskarantæne måtte have fortsat med at drive virksomhed via stråmænd.

5. Med hensyn til straffniveauet i sager om grove overtrædelser af bogføringsreglerne, jf. straffelovens § 302, kan jeg oplyse, at anklagemyndigheden inden for de seneste år har ført flere prøvesager ved domstolene om overtrædelse af straffelovens § 302. Formålet var at få domstolenes stillingtagen til straffniveauet i denne type sager, og sådan at anklagemyndigheden nedlagde påstand om straffe, der var højere end det hidtidige niveau.

Rigsadvokaten har ved brev af 11. juni 2014 til Justitsministeriet redegjort nærmere for disse prøvesager. Som det fremgår af denne redegørelse, blev der afsagt endelig dom i 12 prøvesager, hvor forholdet blev henført under straffelovens § 302 om grove overtrædelser af bogføringsreglerne.

Straffene i disse sager er – med undtagelse af en enkelt særegen sag, hvor der blev idømt en bødestraf – udmålt i intervallet mellem 7 og 14 dages betinget fængsel. I den sag, som er afgjort af landsretten, blev straffen fastsat til 14 dages betinget fængsel, selv om der alene var tale om begrænset aktivitet, som ikke var bogført. Landsretten skærpede dermed byrettens dom, hvor straffen var fastsat til 7 dages betinget fængsel.

Det fremgår af prøvesagerne, at der ved strafudmålingen lægges vægt på længden af den periode, hvor bogføringsreglerne har været overtrådt, om overtrædelsen vedrører det fulde regnskabsmateriale, om overtrædelsen har været egnet til at medfø-

re et tab, herunder for det offentlige, samt om der har været en vis aktivitet i selskabet.

På baggrund af den nævnte landsretsdom vil anklagemyndigheden i førstegangstilfælde ved overtrædelse af straffelovens § 302 nedlægge påstand om minimum 14 dages betinget fængsel, når der er tale om begrænset aktivitet, som ikke er blevet bogført. Hvis der har været tale om mere end en begrænset aktivitet, skal der nedlægges påstand om en straf på mere end 14 dages fængsel, hvor straffens længde vil afhænge af de nærmere omstændigheder i sagen, herunder aktiviteten i virksomheden, som ikke er blevet bogført. Straffastsættelsen i sager om overtrædelse af straffelovens § 302 beror i øvrigt – ligesom i andre straffesager – på en samlet konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag.

Anklagemyndigheden vil i gentagelsestilfælde og i grovere tilfælde som udgangspunkt nedlægge påstand om en skærpet straf. Det bemærkes endvidere, at prøvesagerne alle vedrørte ”rene” bogføringsovertrædelser, hvor det er lagt til grund, at overtrædelserne ikke er begået i den hensigt at skjule andre og grovere lovovertrædelser, og hvor der ikke samtidig er rejst tiltale for egentlig økonomisk kriminalitet. I de tilfælde, hvor der er begået egentlig økonomisk kriminalitet, vil de pågældende blive søgt straffet for disse overtrædelser, og der vil i givet fald blive fastsat hårdere straffe, som afspejler den begåede økonomiske kriminalitet.

Som eksempel fra nyere retspraksis kan nævnes Østre Landsrets dom af 28. november 2014 gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2015, s. 790, hvor straffen for overtrædelse af straffelovens § 302 og et mindre forhold af underslæb efter straffelovens § 278 (for ca. 1.000 kr.) blev fastsat til fængsel i 40 dage, hvoraf de 20 dage blev gjort betinget. Tiltalte havde forsætligt undladt blandt andet at sikre sig, at bogføringen var tilrettelagt og udført i overensstemmelse med god bogføringsskik, at der i fornødent omfang forelå dokumentation for samtlige ind- og udbetalinger, og at regnskabsmaterialet blev opbevaret betryggende i 5 år. Under henvisning blandt andet til, at der var tale om fundamentale og omfattende mangler ved bogføringen i en forening, der administrerede offentlige og private midler i størrelsesordenen 2,6 mio. kr., fandt landsretten det påkrævet, at 20 dage af straffen skulle afsones.

Som et andet eksempel kan nævnes Østre Landsrets dom af 23. januar 2014 gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2014, s. 375, hvor straffen blev fastsat til betinget fængsel i 4 måneder. Landsretten fandt det bevist, at tiltalte som direktør i et anpartsselskab kort inden likvidationsbehandlingen havde begået skyldnersvig ved at overføre 138.000 kr. til moderselskabet, hvor han tillige var direktør. Tiltalte havde herudover overtrådt

straffelovens § 302 ved som direktør i selskabet groft at overtræde lovgivningens krav til bogføring mv.

6. Sammenfattende skal jeg bemærke, at politiet og anklagemyndigheden har – og skal have – stort fokus på sager om økonomisk kriminalitet, og der er taget en lang række initiativer for at styrke indsatsen på dette område. Det gælder også i relation til samarbejdet med kuratorerne, og Rigsadvokaten vil tage initiativ til, at dette samarbejde og erfaringerne med ordningerne om prævisitation og standardmeddelelser snarest vil blive drøftet med kuratorerne.

Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, har politiet og anklagemyndigheden et stort fokus på behandlingen af sager om økonomisk kriminalitet. Rigsadvokaten oplyser endvidere, at politiet og anklagemyndigheden er opmærksomme på problematikken om indsættelse af stråmænd, f.eks. som direktører i selskaber, i forbindelse med økonomisk kriminalitet.

Med hensyn til straffen for særligt grove overtrædelser af bogføringsreglerne efter straffelovens § 302 kan jeg for så vidt angår strafniveauet henholde mig til det, som Rigsadvokaten har oplyst i sin udtalelse. For en nærmere beskrivelse af de prøvesager, som Rigsadvokaten førte med henblik på at søge strafniveauet for overtrædelse af bestemmelsen forhøjet, og som der henvises til i Rigsadvokatens udtalelse, kan jeg henvise til Justitsministeriets brev af 16. juli 2014 til Folketingets Retsudvalg med bilag om opfølgning på besvarelsen af spørgsmål nr. 1 og 2 vedrørende beslutningsforslag nr. 21 om højere straffe for bortskaffelse af bogføringsmateriale og bilag ved konkurser (folketingsåret 2012-2013). På baggrund af oplysningerne om strafniveauet finder jeg ikke på nuværende tidspunkt, at det er grundlag for at foreslå strafskærpelser på området.

Som Rigsadvokaten har oplyst i sin udtalelse, er der gennem de seneste år taget en række initiativer for at styrke politiets og anklagemyndighedens behandling af straffesager om økonomisk kriminalitet, og det er vigtigt arbejde, som fortsætter også i de kommende år.

Af hensyn til opklaringen og effektiviteten i retsforfølgningen er det vigtigt, at erfaringer fra de branchefolk, der beskæftiger sig med f.eks. insolvenssager, inddrages i politiets og anklagemyndighedens arbejde med bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Jeg har derfor med tilfredshed noteret mig, at Rigsadvokaten snarest vil tage initiativ til, at der afholdes et møde med kuratorerne om det generelle samarbejde, hvor man også vil se på erfaringerne med bl.a. ordningen om prævisitation i sager, hvor en kura-

tor bliver opmærksom på forhold, som giver mistanke om, at der er begået mere omfattende økonomisk kriminalitet.

Der henvises i øvrigt til min samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 220 (Alm. del) af 26. januar 2016 fra Folketingets Retsudvalg.